

تأثیر قابلیت فرهنگی بر سرمایه فرهنگی دانشجویان کشاورزی دانشگاه زنجان

بهزاد رنجبر^۱، امیر نعیمی^۲ و فرنوش نهاوندیان^۱

۱- دانشجوی کارشناسی ارشد گروه ترویج، ارتباطات و توسعه روستایی دانشگاه زنجان.
 ۲- استادیار گروه ترویج، ارتباطات و توسعه روستایی دانشگاه زنجان.

چکیده

با توجه به دگرگونی‌های سریع در این قرن، نظام آموزش کشاورزی، علاوه بر جنبه‌های آموزشی و تخصصی بایستی دانشجویان و سایر ذینفعان را در راستای دستیابی به مهارت‌ها و قابلیت‌های فرهنگی و اجتماعی یاری نماید. بنابراین، هدف این تحقیق کاربردی، تحلیل اثر قابلیت فرهنگی بر سرمایه فرهنگی دانشجویان کشاورزی دانشگاه زنجان بود. این تحقیق کمی به لحاظ گردآوری و تحلیل داده‌ها، میدانی و از نظر امکان و توان کنترل متغیرها، علی-ارتباطی است. جامعه آماری تحقیق ۱۰۲۳ تن از دانشجویان رشته کشاورزی دانشگاه زنجان در سال تحصیلی ۹۸-۱۳۹۷ بودند (N=۱۰۲۳). حجم نمونه با توجه به جدول کرجسی-مورگان ۲۸۴ نفر به دست آمد (n=۲۸۴). برای نمونه‌گیری از روش طبقه‌ای تناسبی استفاده شد. روایی شکلی و محتوایی پرسش‌نامه از طریق چند تن از متخصصان ترویج و آموزش کشاورزی تایید شد. پایایی پرسش‌نامه از طریق محاسبه ضریب‌های تتای ترتیبی بین ۰/۷۴ تا ۰/۹۴ و پایایی ترکیبی بین ۰/۷۲ و ۰/۹۷ تعیین شد. برای پردازش داده‌ها از نرم‌افزار SPSS و روش مدل‌سازی معادلات ساختاری در نرم‌افزار AMOS استفاده شد. یافته‌های آمار توصیفی نشان داد میزان قابلیت فرهنگی دانشجویان مورد بررسی در سطح متوسط (۳/۱۸ از ۵) و سرمایه‌ی فرهنگی آنان پایین‌تر از سطح متوسط (۲/۸۵ از ۵) است. یافته‌های مدل ساختاری نشان داد که به نظر دانشجویان، متغیر قابلیت فرهنگی بر متغیر سرمایه‌ی فرهنگی، اثر مثبت و معنی‌داری دارد. همچنین مؤلفه‌های هوش و مهارت فرهنگی بر سرمایه‌ی فرهنگی دانشجویان اثر مثبت و معنی‌داری دارند و متغیر قابلیت فرهنگی توان تبیین ۲۸ درصد از تغییرات سرمایه فرهنگی دانشجویان را دارد.

نمایه واژگان: قابلیت فرهنگی، سرمایه فرهنگی، آموزش عالی کشاورزی، دانشجویان کشاورزی.

نویسنده مسئول: امیر نعیمی

رایانامه: a.naeimi@znu.ac.ir

پذیرش: ۱۳۹۸/۱۲/۲۸

دریافت: ۱۳۹۸/۰۸/۰۵

مقدمه

سالیوان، ۲۰۰۱؛ دی گراف و همکاران، ۲۰۰۰؛ آشچافنبرگ و مس، ۱۹۹۷).

هر جامعه با هویت و فرهنگ خود شناخته و درک می‌شود. فرهنگ را نیز می‌توان به عنوان ارزش‌ها، اعتقادات و هنجارها تعریف کرد که تفکر، تصمیم‌گیری گروه خاصی را در مورد اقدام‌های انجام شده راهنمایی می‌کند (وست و همکاران، ۲۰۱۷) و پایه و رکن رفتارهای انسانی به شمار می‌رود (شیخ الاسلامی و خلیجی، ۱۳۹۲). دانشجویان دارای قابلیت‌ها و توانایی‌های مختلفی می‌باشند، که از جمله می‌توان به قابلیت‌های آموزشی، پرورشی، فرهنگی و غیره اشاره کرد. قابلیت فرهنگی از مهم‌ترین توانمندی‌ها بوده که بر ابعاد دیگر نیز تأثیرگذار است.

مفهوم قابلیت‌های فرهنگی مساله‌ای به نسبت جدید برای بررسی است که از اواخر دهه ۱۹۹۰ آغاز شده و با سرعت بالایی در حال رشد می‌باشد (کامورسکی، ۲۰۰۶). درک کیفیت زندگی یک شخص نیاز به ارزیابی آزادی‌های اساسی (قابلیت) برای انتخاب زندگی است که دلایلی برای ارزش‌گذاری دارد (اونیفید و بریدج، ۲۰۱۸). رهیافت قابلیت یک چارچوب ارزشیابی هنجاری برای ارزیابی بهزیستی، عدالت و توسعه انسانی است (مولا و فام، ۲۰۱۹). قابلیت فرهنگی یک فرآیند پیوسته دانش و مهارت در رابطه با درک، حساسیت و تعامل‌های فرهنگی است (وست و همکاران، ۲۰۱۷). قابلیت فرهنگی شامل زمینه‌های مختلفی از جمله مهارت‌های فرهنگی، صلاحیت فرهنگی، آگاهی فرهنگی، ارتباطات فرهنگی و غیره می‌باشد (اونیفید و بریدج، ۲۰۱۸). هم‌چنین به گفته شریف زاده و عبدالله زاده (۱۳۹۳)، قابلیت فرهنگی بر مبنای سه مقیاس هوش فرهنگی، آگاهی فرهنگی و مهارت فرهنگی سنجیده می‌شود. همان‌طور که گفته شد دانشگاه افزون بر وظیفه آموزش و پرورش خود در فرآیند توسعه و نوآوری جامعه و از لحاظ فرهنگی نقش بسزایی را ایفا می‌کند و هم‌چنین تأثیر فراوانی را بر قابلیت‌های دانشجویان که به عنوان سرمایه‌های انسانی جامعه می‌باشند دارد.

سرمایه ابعاد گوناگونی دارد که هرکدام از نظر ماهیت، قلمرو و تأثیرگذاری‌ها که بر توسعه می‌گذارند،

ارتباط مستقیم و مثبت بین آموزش و توسعه نیازی به استدلال ندارد، زیرا که درستی و واقعیت آن را علمای آموزش و صاحب‌نظران توسعه تأیید کرده‌اند (کریمی و همکاران، ۱۳۹۷). امروزه امنیت و پیشرفت هر کشور تنها به سرمایه‌های طبیعی آن بستگی ندارد، بلکه سرمایه‌های انسانی نقش بسزایی را در توسعه کشور ایفا می‌کنند؛ دانشگاه‌ها به عنوان مرکزهایی هستند که در رأس آموزش و این نظام قرار دارند و وظیفه اصلی آن‌ها تربیت متخصصانی است که برای برنامه‌های رشد فرهنگی، اجتماعی و اقتصادی تلاش می‌کنند (رحیمی و محمد زاده، ۱۳۹۵). از سال‌های آغاز سده ۲۰ میلادی، دانشگاه‌ها تنها به عنوان مرکزهای آموزش و پرورش نبودند بلکه مسئولیت‌پذیری از دیگر مفاهیم و وظایفی بود که به وظایف این مرکزها و نهادها اضافه شد (نیستانی و رامشگر، ۱۳۹۲). دانشگاه‌ها افزون بر وظایف آموزشی خود، مسئولیت و نقش‌های جدید دیگری نیز دارند که در پرورش مهم‌ترین سرمایه‌های انسانی کشور و فرایند توسعه و نوآوری دارای جایگاه ویژه‌ای هستند (کریمیان و احمدوند، ۱۳۹۱؛ عالی‌پور و عنایتی، ۱۳۹۵)، هم‌چنین موظفانند به عنوان یک نهاد اجتماعی، سطح فرهنگی و اجتماعی دانشجویان را نیز ارتقا دهند (شریف زاده و عبدالله زاده، ۱۳۹۳)، و یکی از رسالت‌های مهم آن را نیز می‌توان تربیت انسان‌هایی با قابلیت و صلاحیت کامل موردنیاز یک کشور بیان کرد (حجازی و مشهدی، ۱۳۸۶). چون دانشگاه‌ها با طیفی از نیرو و اقشار جامعه در ارتباط‌اند که از یک سو، در جستجوی هویت و معنا و واقعیت است و از سوی دیگر نیرویی عظیم در خود نهفته دارد (کریمیان و احمدوند، ۱۳۹۱). پس می‌توان گفت فرهنگ و آموزش پدیده‌های پیچیده‌ای هستند که با هم رابطه علی و معلولی دارند. نظام آموزشی نقش اساسی در نظریه تولید فرهنگی دارد، زیرا این امر سازوکاری نهادی است که با آن سرمایه‌های فرهنگی به موفقیت آموزشی تبدیل می‌شود (گیورگتی^۱ و همکاران، ۲۰۱۷؛ جاگر، ۲۰۱۱؛ چیدل، ۲۰۰۸؛ دومایس، ۲۰۰۲؛

کنند بایستی با تدوین رویکردهای جدید، شکل و قالب آموزش کشاورزی را تغییر دهند. شریف زاده و عبدالله زاده (۱۳۹۲) معتقدند تربیت و پرورش همه جانبه دانشجویان، تسهیل فرایند اجتماعی شدن آنها و پرهیز از پرداختن به بعد آموزش که منجر به تک بعدی شدن آنها می‌شود، نیازمند توجه به قابلیت‌های فرهنگی و اجتماعی و بهاء دادن به سرمایه فرهنگی آنها در کنار دانش و مهارت‌های حرفه‌ای و تخصصی آنها است. این مقوله آنچنان که باید در پژوهش‌های انجام شده و همچنین برنامه‌ریزی‌های آموزشی آموزش عالی کشاورزی و تربیت دانش‌آموختگان کشاورزی در نقش کشاورزان، کارشناسان و مدیران آینده بخش کشاورزی بازتاب نیافته است. بنابراین این تحقیق قصد دارد تا تأثیر مؤلفه‌های قابلیت فرهنگی (هوش فرهنگی، آگاهی فرهنگی، مهارت فرهنگی) را بر سرمایه فرهنگی موردبررسی قرار دهد. بنابراین هدف‌های اختصاصی این تحقیق عبارت‌اند از:

- توصیف ویژگی‌های جمعیت شناختی پاسخ‌گویان؛
- توصیف سطوح قابلیت‌های فرهنگی دانشجویان مورد بررسی به تفکیک مؤلفه‌ها؛
- توصیف سطوح سرمایه فرهنگی دانشجویان مورد بررسی به تفکیک مؤلفه‌ها؛
- تحلیل اثر قابلیت‌های فرهنگی دانشجویان بر روی سرمایه فرهنگی آنها.
- تحلیل اثر هوش فرهنگی دانشجویان بر روی سرمایه فرهنگی پاسخ‌گویان.
- تحلیل اثر آگاهی فرهنگی دانشجویان بر روی سرمایه فرهنگی آنها.
- تحلیل اثر مهارت فرهنگی دانشجویان بر روی سرمایه فرهنگی آنها.

پیشینه تحقیق

هندرسون و همکاران (۲۰۱۸) در نتایج تحقیق خود نشان دادند که آگاهی، گرایش، دانش و حساسیت و رویارویی را به عنوان پیش زمینه‌های شایستگی و صلاحیت فرهنگی شناسایی می‌کند. همچنین به نظر می‌رسد پیشینه‌ها و ویژگی‌های صلاحیت فرهنگی سطح خوبی از درک را نشان می‌دهد که گاهی تنها با نیاز به مطلوبیت اجتماعی آشکار می‌شود. درینی و

با یکدیگر متفاوت اند؛ و درعین حال در فرایند توسعه و چگونگی شکل‌گیری آن لازم و ملزوم یکدیگرند. از نظر علوم اجتماعی و رفتاری سرمایه می‌تواند به طور کلی به چهار دسته تقسیم شود: اقتصادی (پول و دارایی)، فرهنگی (مانند دانش، ذوق، زبان و زیبایی شناسی)، اجتماعی (وابستگی‌ها و شبکه‌ها، میراث خانوادگی، مذهبی و فرهنگی) و نمادین (اشکال تبدیل شده به سرمایه دیگر: به عنوان مثال شناخت اعتبار، دانش، تخصص، منابع مالی و غیره) (بورديو، ۲۰۱۱). و همچنین به گفته استوربرگ (۲۰۰۲) نیز، مفهوم سرمایه تغییر و گسترش یافته و زمینه‌های متنوعی از جمله مدیریت دانش، قابلیت‌ها، مهارت‌ها و فناوری اطلاعات را دربرمی‌گیرد.

فرهنگ و سرمایه‌های فرهنگی به عنوان یکی از مهم‌ترین عامل‌های موجود در جامعه می‌باشند که به جامعه یکپارچگی می‌بخشند (نصرآبادی و همکاران، ۱۳۹۱؛ نیازی و نصرآبادی، ۱۳۸۶). اهمیت سرمایه فرهنگی به حدی است که نبود آن، جامعه را از توسعه فرهنگی بازمی‌دارد (شربتیان و اسکندری، ۱۳۹۴). سرمایه فرهنگی به معنی و مفهوم دسته‌ای از عادت‌ها، منش‌ها، شیوه‌های زبانی، روش‌های زندگی که مردم آنها را به صورت غیررسمی قبول دارند، می‌باشند (رستگار خالد و نسب‌پور، ۱۳۹۰). به گفته بورديو سرمایه فرهنگی در سه حالت: تجسم یافته یا ذهنی (صلاحیت زبانی، روش‌شناسی، دانش فرهنگی و غیره) عینیت یافته (کالاهای فرهنگی، عکس، کتاب و غیره) و نهادینه شده (مدارک تحصیلی) وجود دارد) آندرسون و جاگر، ۲۰۱۵). موفقیت‌های مادی و کالاها به صورت عینیت یافته خود را نشان می‌دهد و سرمایه فرهنگی درنهایت به صورت مدارک تحصیلی، موفقیت‌های تحصیلی و غیره در جامعه جلوه می‌یابد (شربتیان و اسکندری، ۱۳۹۴). لذا با توجه به آنچه گفته شد می‌توان نتیجه گرفت یکی از کارکردهای آموزش عالی کشاورزی ایجاد ظرفیت‌سازی و توسعه همه جانبه قابلیت‌های دانشجویان و فارغ‌التحصیلان رشته‌های کشاورزی می‌باشد. وودز (۲۰۰۴) بیان می‌کند در قرن حاضر، آموزش گران کشاورزان، برای این که فرایند آموزش و یادگیری اثربخش‌تری را دنبال

همکاران (۱۳۹۴) در نتایج تحقیق خود که باهدف بررسی رابطه میان آموزش و ارتقا سرمایه فرهنگی در ایران انجام دادند نشان دادند که میان متغیر آموزش و ارتقا سرمایه فرهنگی در ایران رابطه مثبت و معناداری وجود دارد و شاخص‌های آموزش به درستی می‌توانند ارتقا سرمایه فرهنگی در ایران را پیش‌بینی کنند. همچنین این نتایج نقش آموزش را به عنوان یک برگ خرید ارتقا بخش سرمایه فرهنگی در برنامه‌ریزی‌های نظام آموزشی و فرهنگی در ایران را برجسته می‌سازد. بنا بر نتایج تحقیق موسوی چلک و همکاران (۱۳۹۴) که با هدف بررسی تأثیر هوش فرهنگی و مؤلفه‌های آن بر سرمایه اجتماعی دانشجویان انجام گرفته است؛ هوش فرهنگی و مؤلفه‌های آن با سرمایه اجتماعی دانشجویان ارتباط مثبت و معناداری دارد.

بابایی فرد و حیدریان (۱۳۹۳) در نتایج تحقیق خود که با تکیه بر نظریه‌های پیر بورديو درباره کنش، میدان و سرمایه فرهنگی، به بررسی تأثیر سرمایه فرهنگی بر پیشرفت تحصیلی دانشجویان پرداخته‌اند؛ نشان دادند که بین مشارکت آموزشی و فرهنگی، مصرف کالاهای فرهنگی، رفتارهای فرهنگی، تأثیرپذیری دانشجویان از رسانه‌های ارتباط جمعی و سرمایه فرهنگی دانشجویان و پیشرفت تحصیلی آنان رابطه معناداری و مستقیم وجود دارد. نتایج تحقیق شریف زاده و عبدالله زاده (۱۳۹۳) نشان داد که قابلیت‌های فرهنگی بیش‌تر دانشجویان مورد بررسی در حد کم و خیلی کم قرار دارد. همچنین رابطه مثبت و معناداری بین برخی از متغیرهای مورد بررسی مانند مصرف کالاهای فرهنگی، شرکت در تشکلهای دانشجویی، سکونت در خوابگاه و غیره و قابلیت‌های فرهنگی دانشجویان وجود دارد. نتایج تحقیق حیدری گرجی و جباری (۱۳۹۳) نشان داد که رابطه معناداری بین سرمایه فرهنگی و راهبردهای مطالعه و یادگیری وجود دارد، همچنین رابطه معناداری بین سرمایه فرهنگی نهادینه شده و مؤلفه‌های اشتیاق و خود نظم‌دهی وجود دارد، به عبارت دیگر هرچقدر سرمایه نهادینه شده دانشجویان افزایش یابد، اشتیاق و خود نظم‌دهی دانشجویان نیز نسبت به کارگیری

نامدار جویمی (۱۳۹۷) در نتایج تحقیق خود با هدف بررسی رابطه بین تعامل بین فرهنگی باصلاحیت بین فرهنگی و همچنین بررسی رابطه بین تعامل بین فرهنگی با ابعاد صلاحیت بین فرهنگی (دانش بین فرهنگی- مهارت بین فرهنگی- انگیزه بین فرهنگی) بیان کردند که چنانچه فردی دانش و مهارت و انگیزه فرهنگی داشته باشد و بتواند رفتار و گفتار شایسته با دیگر فرهنگ‌ها بدون درگیری نظری و عملی داشته باشد، می‌توان بیان کرد که فرهنگ دارای صلاحیت بین فرهنگی است. به عبارتی دیگر هرچه صلاحیت بین فرهنگی بیش‌تری بین دانشجویان باشد، تعامل بین فرهنگی از مذاهب مختلف و شهرهای مختلف در دانشگاه مشاهده می‌شود و دانشجویهای مختلفی با فرهنگ‌های مختلف باهم در تعامل خواهند بود. جایگر و مولگارد (۲۰۱۷) در نتایج تحقیق خود سه یافته را گزارش کرده‌اند: اول این که سرمایه فرهنگی تأثیر مستقیم مثبتی بر احتمال تکمیل مسیر دانشگاهی و ادامه تحصیل در آموزش متوسطه دارد. دوم این که سرمایه فرهنگی معلمان را به سمت درک بهینه‌ای از توانایی و قابلیت تحصیلی دانش‌آموزان سوق می‌دهد. سوم این که تأثیر مستقیم مثبت سرمایه فرهنگی بر موفقیت تحصیلی برای آنان که دارای پیشینه‌های تحصیلی اجتماعی - اقتصادی بالا هستند نسبت به کسانی که دارای پس زمینه و پیشینه کمی هستند بیش‌تر است.

تمنا و صمدی (۱۳۹۵) در نتایج تحقیق خود نشان دادند بین شاخص‌های سرمایه فرهنگی مانند تمایل‌ها و گرایش‌های روانی فرد، مصرف کالاها و فرآورده‌های فرهنگی، مدارک و مدارج تحصیلی با میزان آگاهی دانشجویان از فرهنگ دانشگاهی نیز رابطه مثبت و معنادار وجود دارد. بنابر نتایج تحقیق ابراهیمی و همکاران (۱۳۹۵) با عنوان بررسی تأثیر سرمایه فرهنگی بر اعتماد اجتماعی (مطالعه موردی شهروندان ۱۸ سال و بالاتر شهر تهران)، ابعاد مختلف سرمایه فرهنگی (تجسم یافته، عینیت یافته، نهادینه شده) در منطقه‌های مختلف تفاوت معناداری وجود دارد. همچنین تأثیر هر سه بعد سرمایه فرهنگی بر متغیر وابسته (اعتماد اجتماعی) منفی می‌باشد. سپهرنیا و

است. به طوری که بنا بر نتایج بررسی‌های انجام شده، قابلیت‌های فرهنگی روی سرمایه‌های فرهنگی می‌توانند مؤثر باشد. در زیر به شرح هرکدام از این متغیرها و مؤلفه‌هایشان پرداخته شده است.

هوش فرهنگی: این مفهوم برای نخستین بار توسط ارلی و آنگ (۲۰۰۳)، از مدرسه‌ی کسب و کار لندن مطرح شد. آنان هوش فرهنگی را قابلیت یادگیری الگوهای جدید در تعامل‌های فرهنگی و آرایه‌ی پاسخ‌های رفتاری درست به این الگوها تعریف کرده‌اند (پاپ زن و همکاران، ۱۳۹۳). برخی محققان اعتقاد دارند هوش فرهنگی به توانایی و قابلیت فرد برای عملکرد مؤثر در زمینه‌های متنوع فرهنگی اشاره دارد (آنگ و ونداین، ۲۰۰۸؛ ارلی و وانگ، ۲۰۰۳؛ پترسون، ۲۰۰۴). این تعریف از هوش فرهنگی به عنوان یک توانایی، بر قابلیت شخص تأکید می‌کند تا در طیف گسترده‌ای از زمینه‌های بین فرهنگی مؤثر باشد، هم‌چنین مجموعه‌ای از قابلیت‌ها را منعکس می‌کند که اثربخشی فرد را در محیط‌های فرهنگی مختلف آسانگری می‌کند (آنگ و همکاران، ۲۰۱۵).

آگاهی فرهنگی توانایی تشخیص، تأمل در استفاده و اصلاح بالقوه بسیاری از مدرک‌ها و سندهای علمی و پژوهشی با تعامل فرهنگی است. هم‌چنین پایه و رکن ارتباطات می‌باشد و شامل آگاهی از ارزش‌ها، اعتقادات و برداشت‌های فرهنگی ماست؛ آگاهی فرهنگی هنگامی محقق می‌شود که با افراد فرهنگ‌های دیگر ارتباط برقرار کنیم (سگال و همکاران، ۲۰۱۳).

مهارت‌های فرهنگی شامل سه دسته کلی مهارت‌های ادراکی، ارتباطی و تطبیقی می‌باشد. که به عنوان میزان استفاده و استقبال افراد از تجربه‌های جدید، رابطه‌های اجتماعی بالا و رفتارهای سازگاری (انطباقی) تعریف می‌شوند (راد و همکاران، ۱۳۹۰).

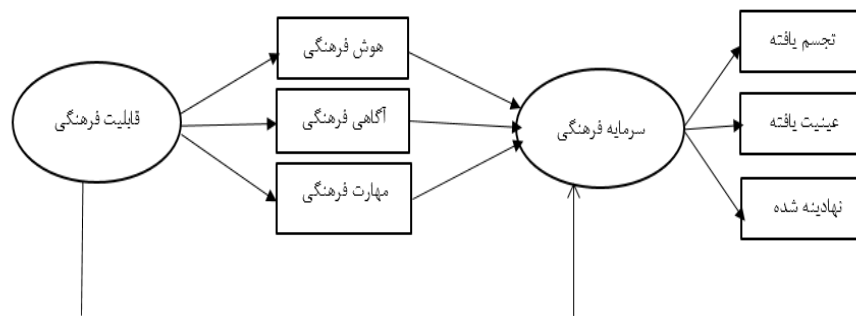
سرمایه فرهنگی تجسم یافته درون‌سازی در قالب گرایش‌های انسان است (تمنا و صمدی، ۱۳۹۵)؛ در واقع نوعی ثروت بیرونی است که به صورت بخش جدایی ناپذیر در فرد به وجود آمده است. این نوع از سرمایه به مرور بخشی از فرد شده و در او تثبیت

راهبردهای مطالعه و یادگیری افزایش پیدا می‌کند. ولی رابطه معناداری بین سرمایه فرهنگی نهادینه شده و مؤلفه مهارت وجود ندارد. بین سرمایه فرهنگی تجسم یافته و هر سه مؤلفه راهبردهای مطالعه و یادگیری (مهارت، اشتیاق و خود نظم‌دهی) رابطه معنادار وجود دارد. آنگ و همکاران (۲۰۱۵)، در نتایج تحقیق خود با عنوان هوش فرهنگی و قابلیت و صلاحیت‌ها نشان دادند که هوش فرهنگی توانایی فرد برای عملکرد مؤثر در زمینه‌های بین فرهنگی است و هم‌چنین به توانایی‌ها و ظرفیت‌های عملکرد مؤثر در زمینه‌های متنوع فرهنگی اشاره دارد.

نتایج تحقیق راد و همکاران (۱۳۹۰) نشان داد که هوش فرهنگی با متغیرهای سرمایه فرهنگی، دانش فرهنگی، مراقبت‌های فرهنگی، مهارت‌های فرهنگی، تحصیلات، مشارکت فرهنگی و ارتباطات فرهنگی رابطه مثبت و معنی‌داری دارد هم‌چنین بنا بر نتایج به دست آمده مشخص شد بین مشارکت فرهنگی باهوش فرهنگی رابطه وجود دارد یعنی هرچه میزان مشارکت فرهنگی افزایش یابد میزان هوش فرهنگی افزایش می‌یابد. نتایج تحقیق نیازی و کارکنان نصرآبادی (۱۳۸۶) نشان داد که بین دو متغیر سرمایه فرهنگی خانواده و هویت اجتماعی جوانان ارتباط معناداری وجود دارد هم‌چنین، طبقه‌های مختلف جامعه سرمایه فرهنگی یکسان نداشته و سطح برخورداری افراد در طبقه‌های اقتصادی و اجتماعی جامعه، بر وضعیت هویت اجتماعی آنان تأثیر می‌گذارد. جونز و همکاران (۲۰۰۴) در بررسی نگرش فرهنگی، دانش و مهارت مددکاران بهداشتی نشان دادند که دانش فرهنگی و آمادگی تحصیلی کارکنان بر مهارت‌های فرهنگی تأثیر می‌گذارد، هم‌چنین کارکنانی که در کار با دیگر گروه‌های فرهنگی به مهارت‌های فرهنگی خود اطمینان بیشتری داشتند، نسبت به دانش مفهوم‌های فرهنگی اعتماد به نفس بیشتر و سطح تحصیلات بالاتری داشتند.

تدوین چارچوب نظری تحقیق:

پس از بررسی و مرور منبع‌های علمی، چارچوب نظری تحقیق تدوین شد. این چارچوب از دو متغیر اصلی قابلیت فرهنگی و سرمایه فرهنگی تشکیل شده

شکل ۱- چارچوب نظری تحقیق

افراد نمونه با استفاده از روش نمونه‌گیری تصادفی طبقه‌ای به صورت متناسب بررسی شدند. ابزار گردآوری داده‌ها، پرسش‌نامه محقق ساخته بود که برای تدوین آن از نتایج بررسی‌های ابراهیمی و همکاران، ۱۳۹۵ و شریف زاده و عبدالله زاده، ۱۳۹۳ بهره گرفته شد. این پرسش‌نامه شامل سه بخش مشخصه‌های فردی، قابلیت‌های فرهنگی و سرمایه فرهنگی تشکیل شده که برای سنجش گویه‌های هر متغیر از طیف پنج قسمتی (۱: خیلی کم، ۲: کم، ۳: متوسط، ۴: زیاد و ۵: خیلی زیاد) استفاده شد. روایی ظاهری و محتوایی پرسش‌نامه با نظر کارشناسان و متخصصان در زمینه موضوع مورد بررسی، تأیید شد. با توجه به اشکالاتی که ضریب آلفای کرونباخ در محاسبه پایایی ابزار تحقیق دارد از جمله این که برای تمام سؤالات یک سازه، ارزش یکسانی را در نظر می‌گیرد (Zambo et al., 2007). در این تحقیق برای تعیین پایایی ابزار تحقیق از تتای ترتیبی و پایایی ترکیبی استفاده شد نتایج بدست آمده در جدول ۱ نشان می‌دهد که ابزار تحقیق از پایایی قابل قبولی برخوردار بود. (جدول ۱). داده‌های گردآوری شده در نهایت با استفاده از نرم‌افزار SPSS و AMOS تجزیه و تحلیل شدند. پس از جمع‌آوری داده‌ها، برای پالایش و تقلیل متغیرها از تحلیل عاملی اکتشافی (EFA) استفاده شد. در مرحله بعد، برای بررسی مدل‌های اندازه‌گیری سازه‌های تحقیق از تحلیل عاملی تأییدی (CFA) استفاده شد. در مرحله آخر برای آزمون فرضیه‌های تحقیق، مدل ساختاری اجرا و مورد تحلیل

می‌شود (فیروز جانیان و همکاران، ۱۳۹۵)، به بیان دیگر سرمایه فرهنگی در شکل تجسم یافته، صورتی از قابلیت یا توانایی را به خود می‌گیرد که نمی‌توان آن را از حاملش جدا کرد (یزدان پناه و همکاران، ۱۳۹۷).

سرمایه فرهنگی عینیت یافته یکی از آشکارترین و بدیهی‌ترین انواع سرمایه فرهنگی است (سعید سلطانی و همکاران، ۱۳۹۱)، که در واقع، نتیجه اجرای فعالیت‌های فرهنگی می‌باشد که به شکل اشیای مادی، مانند نوشته‌ها، نقاشی‌ها، ابزارها و... عینیت پیدا می‌کنند (تمنا و صمدی، ۱۳۹۵).

سرمایه فرهنگی نهادینه شده لازمه این سرمایه وجود افراد باصلاحیت و بااستعداد می‌باشد (قاسمی و نامدار جویمی، ۱۳۹۳) که به صورت مدارک تحصیلی و دانشگاهی، گواهی‌نامه‌های واقعی نمود پیدا می‌کند که به دارنده‌های خود، از نظر قانونی و عرفی ارزش اجتماعی تعریف شده و عرفی می‌دهد (نوغانی، ۱۳۸۶).

روش‌شناسی

این تحقیق دارای ماهیت کمی بوده که از نظر هدف، کاربردی و از نظر امکان و توان کنترل متغیرها، تحقیق شبه آزمایشی و از نظر گردآوری و تحلیل داده‌ها، میدانی است. جامعه‌ی آماری تحقیق دانشجویان کشاورزی دانشگاه زنجان در سال تحصیلی ۱۳۹۸-۱۳۹۷ بود (N=۱۰۲۳). حجم نمونه با استفاده از جدول کرجسی و مورگان ۲۸۴ محاسبه شد که شمار پرسش‌نامه‌های گردآوری شده ۱۵۰ مورد بود و

جدول ۱- پایایی سنجی ابزار تحقیق

متغیرها	مؤلفه‌ها	تعداد گویه	نتای تریبی	پایایی ترکیبی (CR)
قابلیت فرهنگی	هوش فرهنگی	۶	۰/۸۵۶	۰/۹۷
	آگاهی فرهنگی	۶	۰/۹۳۵	
	مهارت فرهنگی	۷	۰/۹۳۱	
سرمایه فرهنگی	تجسم یافته	۶	۰/۷۸۸	۰/۷۱۸
	عینیت یافته	۵	۰/۷۸۵	
	نهادینه شده	۶	۰/۷۳۶	

بررسی تحقیق در جدول ۲ نشان داده شده است. همان‌طور که نتایج پاسخ‌های افراد مورد بررسی در رابطه با متغیر قابلیت فرهنگی و مؤلفه‌های آن (هوش فرهنگی، آگاهی فرهنگی و مهارت فرهنگی) نشان می‌دهد، توزیع فراوانی سه مؤلفه در سطح متوسط می‌باشد؛ هم‌چنین مؤلفه مهارت فرهنگی با میانگین ۳/۳۹ در بالاترین اولویت و آگاهی فرهنگی با میانگین ۲/۹۶ در اولویت آخر قرار دارد. در رابطه با متغیر سرمایه فرهنگی و مؤلفه‌های آن (تجسم یافته، عینیت یافته، نهادینه شده) توزیع فراوانی پاسخ‌گویان نیز در سطح متوسط می‌باشد. که در این متغیر مؤلفه تجسم یافته با میانگین ۳/۰۳ در بالاترین اولویت قرار دارد. میانگین کلی متغیر قابلیت فرهنگی، ۳/۱۸ و میانگین کل سرمایه فرهنگی نیز ۲/۸۵ محاسبه شد. به منظور برآورد مدل‌های اندازه‌گیری متغیرهای تحقیق از تحلیل عاملی تأییدی در نرم‌افزار AMOS نسخه ۲۳ استفاده شد. لازم به ذکر است قبل از انجام تحلیل عاملی تأییدی، به منظور پالایش گویه‌های اضافی، از تحلیل عاملی اکتشافی استفاده شد و گویه‌های با بار عاملی کمتر از ۰/۵ حذف شدند و تعداد متغیرها تقلیل یافتند. پس از انجام تحلیل عاملی اکتشافی، مدل اندازه‌گیری سازه‌های مورد مطالعه با استفاده از تحلیل عاملی تأییدی مورد بررسی قرار گرفت. در این مرحله برای رسیدن به برازش مطلوب در مدل اندازه‌گیری قابلیت فرهنگی، یک گویه از متغیر هوش فرهنگی، دو گویه از متغیر آگاهی و دو گویه از مهارت فرهنگی حذف شد. هم‌چنین در مدل اندازه‌گیری سرمایه فرهنگی، دو گویه از متغیر فرهنگ تجسم یافته، دو گویه از عینیت یافته و یک گویه از متغیر فرهنگ نهادینه شده حذف شد.

قرار گرفت. هم‌چنین برای توصیف فراوانی پاسخ‌های افراد مورد بررسی در رابطه با هر یک از متغیرهای تحقیق از روش "فاصله انحراف معیار از میانگین" استفاده شد (گانگاد هاراپا و همکاران، ۲۰۰۷). بنا بر این فرمول پاسخ‌های افراد با توجه به طیف لیکرت مورد استفاده بر حسب سطوح پایین، متوسط، و بالا به صورت زیر دسته‌بندی شد:

$$A \leq \text{Mean} - 1/2 \text{ Sd} = \text{پایین}$$

$$\text{Mean} - 1/2 \text{ Sd} \leq B \leq \text{Mean} + 1/2 \text{ Sd} = \text{متوسط}$$

$$\text{Mean} + 1/2 \text{ Sd} \leq C = \text{بالا}$$

یافته‌ها

میانگین سنی پاسخ‌دهندگان ۲۳ سال بود که بیش‌ترین آن مربوط به طبقه ۱۸ تا ۲۳ سال با درصد فراوانی ۵۰ (۷۵ نفر) و کمترین فراوانی مربوط به طبقه ۳۳ تا ۳۷ سال با ۴ درصد (۶ نفر) بود. جنسیت دانشجویان مورد بررسی به ترتیب ۷۸/۸ درصد (۱۱۸ نفر) زن و ۲۰ درصد (۳۰ درصد) مرد بودند. سطح سواد دانشجویان، ۷۸/۷ درصد (۱۱۸ نفر) کارشناسی، ۱۸ نفر (۱۲ درصد) کارشناسی‌ارشد و ۱۲ دانشجوی (۸ درصد) دکترا بودند. از بین دانشجویان ۸۲/۷ درصد (۱۲۴ نفر) مجرد و ۲۳ نفر آنان (۱۵/۳ درصد) متأهل بودند و در این بین ۸۸ درصد (۱۳۲ نفر) آنان در شهر و ۷/۳ درصد (۱۱ نفر) در روستا زندگی می‌کردند؛ که ۵۴ درصد (۸۱ نفر) در همایش‌ها، گردهمایی‌ها و نشست‌های فرهنگی شرکت می‌کنند ولی ۵۴ نفر (۳۶ درصد) در این همایش‌ها شرکت نمی‌کنند.

نتایج به دست آمده از گروه‌بندی دانشجویان بر مبنای شاخص تفاوت انحراف معیار از میانگین در سطوح بالا، متوسط و پایین به لحاظ متغیرهای مورد

جدول ۲- پراکنش پاسخ‌گویان بر پایه مؤلفه‌های فرهنگی

متغیر	مؤلفه	پایین		متوسط		زیاد		انحراف معیار
		فراوانی	درصد	فراوانی	درصد	فراوانی	درصد	
قابلیت فرهنگی	هوش فرهنگی	۴۶	۳۰/۷	۵۶	۳۷/۳	۴۸	۳۲	۰/۴۶
	آگاهی فرهنگی	۴۱	۲۷/۳	۶۴	۴۲/۷	۴۵	۳۰	۰/۵۱
	مهارت فرهنگی	۴۹	۳۲/۷	۵۷	۳۸	۴۱	۲۷/۳	۰/۶۷
	تجسم یافته	۴۷	۳۱/۳	۶۱	۴۰/۷	۴۰	۲۶/۷	۰/۶۱
	عینیت یافته	۴۳	۲۸/۷	۶۱	۴۰/۷	۴۴	۲۹/۳	۰/۴۹
سرمایه فرهنگی	نهادینه شده	۳۸	۲۵/۳	۶۱	۴۰/۷	۴۷	۳۱/۳	۰/۷۹

* ۱: خیلی کم، ۲: کم، ۳: متوسط، ۴: زیاد، ۵: خیلی زیاد

جدول ۳- ضرایب اندازه‌گیری سازه‌های تحقیق

متغیر	مؤلفه	بار عاملی	مقدار غیراستاندارد	خطای استاندارد	نسبت بحرانی (مقدار t) سطح معنی داری
قابلیت فرهنگی	هوش	۰/۷۵۴	۱	-	-
	آگاهی	۰/۷۴۷	۰/۹۴۸	۰/۱۲۰	۷/۸۷۳***
	مهارت	۰/۷۷۹	۱/۰۵	۰/۱۳۳	۷/۸۷۷***
سرمایه فرهنگی	تجسم یافته	۰/۵۰۸	۱	-	-
	عینیت یافته	۰/۳۸۶	۰/۸۱۹	۰/۳۰۸	۲/۶۵۶**
	نهادینه شده	۰/۷۱	۱/۶۳۴	۰/۵۶۳	۲/۹۰۲**

RMSEA= ۰/۰۵۷; Relative Chi-square= ۱/۴۷۹; RMR= ۰/۰۳۶; CFI= ۰/۹۸۰; GFI= ۰/۹۷۲; IFI= ۰/۹۸۱

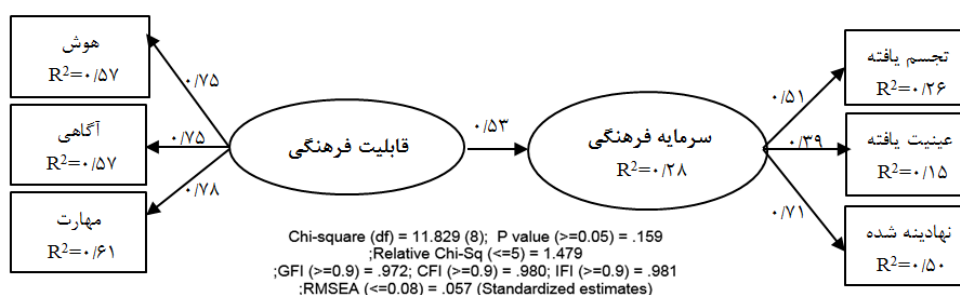
پس از برآورد مدل‌های اندازه‌گیری و دستیابی برآزش مطلوب آن‌ها، ابتدا به منظور آزمون اثر قابلیت فرهنگی بر روی سرمایه فرهنگی دانشجویان مورد مطالعه، مدل ساختاری آن مطابق با شکل ۲ اجرا شد و اصلاحات و برآزش لازم بر روی آن صورت گرفت. مقادیر شاخص‌های برآزش در شکل ۲ نشان می‌دهد مدل ساختاری از برآزش مطلوبی برخوردار است. نتایج به دست آمده در جدول ۴ نشان می‌دهد که قابلیت فرهنگی تأثیر مثبت و معنی‌داری در سطح خطای یک درصد بر روی سرمایه فرهنگی دارد (تأیید فرضیه اصلی تحقیق). به طوری که متغیر قابلیت فرهنگی ۲۸ درصد از تغییرات سرمایه فرهنگی دانشجویان را تبیین نمود (شکل ۲). در مرحله بعد به منظور آزمون فرضیه‌های فرعی سه گانه تحقیق، اثرات مستقیم هرکدام از ابعاد هوش، آگاهی و مهارت فرهنگی بر روی سرمایه فرهنگی دانشجویان در قالب مدل ساختاری دیگری مورد بررسی قرار گرفت. همان‌طور شکل ۳ نشان می‌دهد مدل ساختاری از برآزش مطلوبی به

مقادیر شاخص‌های برآزش به دست آمده برای مدل اندازه‌گیری سازه‌های تحقیق در جدول ۳ نشان می‌دهد. مدل‌های اندازه‌گیری از برآزش قابل قبولی برخوردار می‌باشند.

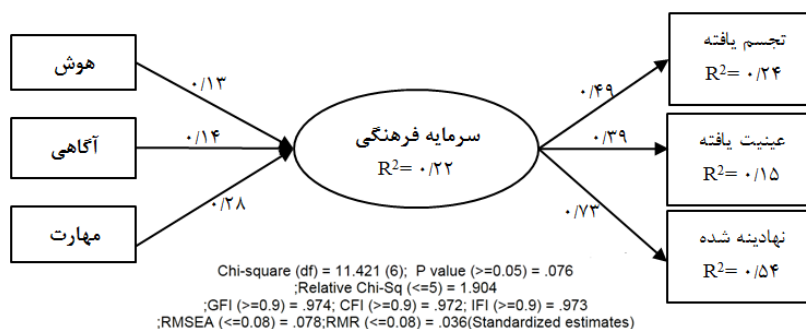
مقدار t یا نسبت بحرانی^۳ (CR) همه مؤلفه‌های سازه‌های قابلیت فرهنگی و سرمایه فرهنگی، در سطح معنی‌داری به دست آمد که نشان می‌دهد هرکدام از مؤلفه‌های سازه‌های قابلیت فرهنگی و سرمایه فرهنگی در اندازه‌گیری این سازه‌ها، سهم معنی‌داری داشتند. مقادیر بارهای عاملی مؤلفه‌های هرکدام از سازه‌های مورد مطالعه نشان داد از بین مؤلفه‌های قابلیت فرهنگی مؤلفه مهارت فرهنگی بیش‌ترین سهم (۰/۷۷۹) و آگاهی فرهنگی کمترین سهم (۰/۷۴۷) را در اندازه‌گیری قابلیت فرهنگی دارا بودند. هم‌چنین از بین سه مؤلفه سرمایه فرهنگی، مؤلفه فرهنگ نهادینه شده بیش‌ترین سهم (۰/۷۱) و فرهنگ عینیت یافته کمترین سهم (۰/۳۸۶) را در اندازه‌گیری سازه سرمایه فرهنگی داشتند (جدول ۳).

جدول ۴- خلاصه نتایج به دست آمده از مدل‌های ساختاری تحقیق

اثر	ضریب استاندارد شده	خطای استاندارد	نسبت بحرانی	ضریب تبیین (R^2)
قابلیت فرهنگی بر سرمایه فرهنگی	۰/۵۳۱	۰/۱۲۹	۴/۱۱**	۰/۲۸
هوش فرهنگی بر سرمایه فرهنگی	۰/۱۲۹	۰/۰۶۴	۲/۰۱**	
آگاهی فرهنگی بر سرمایه فرهنگی	۰/۱۳۸	۰/۰۷۵	۱/۸۴	۰/۲۲
مهارت فرهنگی بر سرمایه فرهنگی	۰/۲۷۷	۰/۰۶۲	۴/۴۶**	

شکل ۲- مدل تحلیل اثر قابلیت فرهنگی بر سرمایه فرهنگی دانشجویان

شکل ۳- مدل تحلیل اثر ابعاد قابلیت فرهنگی بر سرمایه فرهنگی دانشجویان

بحث و نتیجه‌گیری

این تحقیق باهدف بررسی و تحلیل اثرگذاری‌های قابلیت فرهنگی و مؤلفه‌های آن (هوش فرهنگی، آگاهی فرهنگی، مهارت فرهنگی) بر سرمایه فرهنگی دانشجویان انجام شد. یافته‌های پژوهش نشان داد بیش‌تر پاسخ‌گویان مورد بررسی از نظر مؤلفه‌های سرمایه فرهنگی و مؤلفه‌های قابلیت فرهنگی در سطح متوسط بودند. همان‌طور که گفته شد قابلیت فرهنگی یک فرآیند مداوم دانش و مهارت در رابطه با تعاملات

لحاظ شاخص‌های اصلی برخوردار می‌باشد. نتایج به دست آمده در جدول ۴ نشان می‌دهد متغیرهای هوش و مهارت فرهنگی اثر مثبت و معنی‌داری بر روی سرمایه فرهنگی دانشجویان داشتند به طوری که ۲۲ درصد تغییرات قابلیت فرهنگی دانشجویان را تبیین نمودند. طبق یافته‌های جدول ۴ متغیر آگاهی فرهنگی اثر معنی‌داری بر روی سرمایه فرهنگی دانشجویان نداشت.

بعدی از مؤلفه تجسم یافته سرمایه فرهنگی است که به عنوان صلاحیت زبانی، دانش فرهنگی، روش‌شناسی و غیره تعریف می‌شود. با توجه به تأثیر مثبت هوش فرهنگی بر سرمایه فرهنگی در این مطالعه، می‌توان این گونه نتیجه گرفت که هوش فرهنگی شناختی بیانگر درک فرد از شباهت‌ها و تفاوت‌های فرهنگی است و دانش عمومی و نقشه‌های ذهنی و شناختی فرد از فرهنگ‌های دیگر را نشان می‌دهد. از این رو، هوش فرهنگی شناختی به فرد اجازه می‌دهد اشتراک‌های فرهنگی را درک کرده و از آن‌ها در برقراری ارتباط بهره‌گیرد. از طرفی دیگر، سپهرنیا و همکاران (۱۳۹۴) نیز معتقدند که بین آموزش و سرمایه فرهنگی و بهبود آن رابطه مثبت و معناداری وجود دارد، که طبق نتایج این تحقیق نیز می‌توان گفت که نقش دانشگاه‌ها و مراکز آموزش عالی در ارتقا و بهبود سرمایه فرهنگی دانشجویان بسیار حیاتی است. بنابراین پیشنهاد می‌شود که دانشگاه‌ها توجه خاصی به مقوله سرمایه فرهنگی داشته باشند و با برگزاری دوره‌ها و کارگاه‌های دانش‌افزایی در و رابطه با فرهنگ زبان‌های اقوام مختلف و توجه به جنبه‌های زیباشناختی ابعاد سرمایه فرهنگی، دانشجویان را با اشتراک‌های موجود در بین فرهنگ‌های اقوام مختلف کشور آشنا سازند در ارتقاء و بهبود سرمایه‌های خود به طور صحیح بهبود بخشند. این کار بدون شک اگر به طور مستمر و نظام مند صورت گیرد تأثیر بسزایی در ایجاد انسجام و روحیه مشترک در بین دانشجویان خواهد بود و به صورت خودگردان در راستا توسعه فعالیت‌های فرهنگی گام خواهند برداشت..

پی‌نوشت‌ها

- 1- Giorgetti et al
- 2- ISDM=Interval Standard from Mean
- 3- Critical Ratio

فرهنگی است؛ در این راستا دانشگاه‌ها تنها به بعد نهادی سرمایه فرهنگی، که شامل مدارک تحصیلی می‌باشد؛ توجه می‌کنند، این در حالی است که تمرکز دانشگاه‌ها علاوه بر ارائه مدرک به دانشجویان، باید بر پرورش توانمندی‌های دانشجویان، شخصیت و ذهنیت و رفتار دانشجویان نیز باشد. بررسی تأثیر قابلیت فرهنگی بر روی سرمایه فرهنگی دانشجویان نشان داد قابلیت فرهنگی اثر مثبت و معنی‌داری بر روی سرمایه فرهنگی دانشجویان داشت. هم‌چنین نتایج مدل تحلیل اثرات مؤلفه‌های قابلیت فرهنگی (هوش، آگاهی و مهارت) بر روی سرمایه فرهنگی نشان داد مؤلفه‌های هوش و مهارت فرهنگی اثر مثبت و معنی‌داری بر روی سرمایه فرهنگی داشتند، اما آگاهی فرهنگی، اثر معنی‌داری بر روی سرمایه فرهنگی نداشت. که این یافته با نتایج تحقیقات (راد و همکاران، ۱۳۹۰)؛ (تمنا و صمدی، ۱۳۹۵)؛ (آنگ و همکاران، ۲۰۱۵)؛ (جونز و همکاران، ۲۰۰۴) هم‌خوانی ندارد. محققان در این مطالعات بیان داشته‌اند هرچه آگاهی فرهنگی دانشجویان افزایش یابد میزان سرمایه فرهنگی نیز افزایش خواهد یافت. بنابراین پیشنهاد می‌شود که دانشگاه‌ها علاوه بر وظیفه اصلی خود مبنی بر وظایف آموزشی، در پرورش مهم‌ترین سرمایه‌های انسانی نیز تلاش کنند و بتوانند به عنوان یک مرکز آموزشی و فرهنگی، سطح فرهنگی و اجتماعی دانشجویان را ارتقا دهند. به این منظور موضوعات فرهنگی باید در بطن برنامه‌های دانشگاه‌ها و مراکز آموزش عالی وجود داشته باشند، تا سطح آگاهی و فرهنگی دانشجویان نیز بهبود یابد. هم‌چنین درینی و نامدار جویمی (۱۳۹۷) معتقدند که بین صلاحیت‌های بین فرهنگی که دانش، مهارت و غیره را شامل می‌شود و تعامل بین فرهنگی از طریق رفتار و گفتار شایسته رابطه وجود دارد، به عبارت دیگر می‌توان گفت تعامل فرهنگی

منبع‌ها

- ابراهیمی، ق.، جان‌علیزاده چوب‌بستی، ح.، و رازقی‌مله، ه. (۱۳۹۵). بررسی تأثیر سرمایه فرهنگی بر اعتماد اجتماعی (مطالعه موردی: شهروندان ۱۸ سال و بالاتر شهر تهران). فصل‌نامه مطالعات جامعه‌شناختی جوانان، ۶ (۲۱)، ۴۴-۲۵.

- بابایی فرد، ا. و حیدریان، ا. (۱۳۹۴). بررسی تأثیر سرمایه فرهنگی بر پیشرفت تحصیلی دانشجویان. دو فصل نامه علوم اجتماعی، ۱۶ (۱)، ۱۱۷-۱۴۲.
- پاپ زن، ع. ح.، علی آبادی، و.، صی محمدی، س.، و قربانی پیرعلی دهی، ف. (۱۳۹۳). تأثیر مؤلفه‌های هوش فرهنگی بر رفتار کارآفرینانه دانشجویان کشاورزی دانشگاه رازی. فصل نامه پژوهش مدیریت آموزش کشاورزی، ۶ (۲۹)، ۱۱۷-۱۰۸.
- تمنا، س.، و صمدی، سمیه (۱۳۹۵). رابطه سرمایه فرهنگی و سرمایه اجتماعی با میزان آگاهی دانشجویان از فرهنگ دانشگاهی. فصل نامه پژوهش و برنامه‌ریزی در آموزش عالی، ۲۲ (۱)، ۹۹-۱۲۶.
- حجازی، ی.، و مشهدی، م. (۱۳۸۶). تأثیر آموزش‌های عالی کشاورزی بر توسعه عمومی دانش‌آموختگان. علوم ترویج و آموزش کشاورزی ایران، ۳ (۱)، ۲۷-۴۲.
- حیدری گرجی، خ.، و جباری، ن. (۱۳۹۳). بررسی رابطه سرمایه فرهنگی با میزان کاربست راهبردهای مطالعه و یادگیری دانشجویان دانشگاه علوم پزشکی گرگان. مجله راهبردهای توسعه در آموزش پزشکی، ۱ (۲)، ۹-۱۷.
- درینی، و. م.، و نامداری، ا. (۱۳۹۷). بررسی ارتباط تعامل بین فرهنگی با صلاحیت بین فرهنگی با رویکرد معادلات ساختاری (مورد مطالعه، دانشجویان دانشگاه سیستان و بلوچستان). فصل نامه مطالعات میان فرهنگی، ۳ (۳۴)، ۳۷-۵۹.
- راد، ف.، امین مظفری، ف.، و سلمان زاده مظلومی، ف. (۱۳۹۰). بررسی رابطه سرمایه فرهنگی با هوش فرهنگی مدیران دبیرستان‌های تبریز. مطالعات جامعه‌شناسی، ۴ (۱۳)، ۱۱۹-۱۳۳.
- رحیمی، ث.، و محمدزاده، ج. (۱۳۹۵). مسئولیت نهادهای علمی و دانشگاه‌ها در مواجهه با چالش‌های معاصر. فصل نامه حبل المتین، ۵ (۱۵)، ۳۴-۴۹.
- رستگار خالده، ا.، و نسب‌پور، ح. ض. (۱۳۹۰). بررسی تأثیر سرمایه‌های در دسترس جوانان بر هویت شغلی آن‌ها. دو فصل نامه علمی - پژوهشی دانشگاه شاهد، ۱ (۴۵)، ۱۵-۳۲.
- سپهر نیا، ر.، دلاور، ع.، و صالحی امیری، س. ر. (۱۳۹۴). رابطه آموزش با ارتقا سرمایه فرهنگی در ایران. فصل نامه روان‌شناسی تربیتی، ۱۱ (۳۸)، ۱-۲۸.
- سعید سلطانی، ب.، عزیززاده اقدم، م. ب.، و کوهی، ک. (۱۳۹۱). ارتباط سرمایه فرهنگی با مدیریت بدن در میان دانشجویان دانشگاه تبریز. رفاه اجتماعی، ۴۷ (۱)، ۱۸۱-۲۰۵.
- شربتیان، م. ح. و اسکندری، ز. (۱۳۹۴). تحلیل جامعه‌شناختی شاخص‌های سرمایه فرهنگی و عوامل مؤثر بر آن مطالعه موردی: دانشجویان دختر دانشگاه‌های پیام نور و آزاد اسلامی قاین. فصل نامه مطالعات فرهنگی-اجتماعی خراسان، ۱۰ (۲)، ۵۷-۸۴.
- شریف زاده، ا.، و عبدالله زاده، غ. ح. (۱۳۹۳). بررسی قابلیت‌های فرهنگی دانشجویان کشاورزی. فرهنگ در دانشگاه اسلامی، ۴ (۱۰)، ۴۳-۶۸.
- شیخ الاسلامی، ع.، و خلیجی، م. ع. (۱۳۹۲). ارزیابی قابلیت‌های اجتماعی- فرهنگی در محلات شهر تهران نمونه موردی محلات منطقه ۲۰ با استفاده از روش Electre. فصل نامه جغرافیایی چشم انداز زاگرس، ۵ (۱۷)، ۷۵-۸۹.
- عالی‌پور، ع.، و عنایتی، ت. (۱۳۹۵). طراحی مدل شرکت‌های زایشی پژوهشی با هدف توسعه سرمایه اجتماعی در دانشگاه‌ها. مدیریت سرمایه اجتماعی، ۳ (۱)، ۱-۲۱.
- فیروزجائیان، ع. ا.، شارع‌پور، م.، و فرزام، ن. (۱۳۹۵). بررسی جامعه‌شناختی تأثیر سرمایه فرهنگی بر ارتباطات بین فردی با تأکید بر مدارای اجتماعی. مطالعات فرهنگ-ارتباطات، ۱۷ (۳۵)، ۷-۳۱.

قاسمی، ی. م. و نامدار جویمی، ا. (۱۳۹۳). بررسی رابطه سرمایه فرهنگی و سرمایه نمادین فرهنگی (مطالعه موردی: دانشجویان دانشگاه دولتی ایلام). فصل‌نامه فرهنگ ایلام، ۱۵ (۴۴ و ۴۵)، ۲۱-۷.

کریمی، ح.، زارعی، ر. و ولی زاده، ن. (۱۳۹۷). اثر هوش هیجانی، هوش معنوی و سلامت روان بر کاهش افسردگی تحصیلی و افزایش عملکرد تحصیلی دانشجویان کشاورزی. فصل‌نامه مدیریت پژوهش آموزش کشاورزی، ۱۰ (۴۷)، ۱۳۹-۱۵۵.

کریمیان، ز. و احمدوند، ع. م. (۱۳۹۱). جامعه اطلاعاتی، هویت فرهنگی و رسالت دانشگاه‌ها. فصل‌نامه تحقیقات فرهنگی، ۵ (۳)، ۴۷-۷۶.

موسوی چلک، ا.، حسینی، ا. و پور بخشیان، ع. (۱۳۹۴). تأثیر هوش فرهنگی بر سرمایه اجتماعی دانشجویان (مطالعه موردی: دانشگاه پیام نور و مرکز رامسر). نوآوری‌های مدیریت آموزشی، ۱۰ (۲)، ۸۷-۷۳.

نصرآبادی، م.، جعفرپور برزکی، م. و پروری آرانی، ز. (۱۳۹۱). عوامل مؤثر بر سرمایه فرهنگی کارکنان در شهرستان‌های کاشان و آران و بیدگل. مطالعات فرهنگی و ارتباطات، ۸ (۲۷)، ۱۷۰-۱۴۳.

نوغانی، م. (۱۳۸۶). تأثیر نابرابری سرمایه فرهنگی بر موفقیت تحصیلی دانش آموزان پیش‌دانشگاهی در دستیابی به آموزش عالی. تعلیم و تربیت، ۲۳ (۳)، ۱۰۱-۷۱.

نیازی، م. و نصرآبادی، م. (۱۳۸۶). تبیین جامعه شناختی رابطه سرمایه فرهنگی خانواده با هویت اجتماعی جوانان. فصل‌نامه مطالعات ملی، ۸ (۳)، ۸۰-۵۵.

نیستانی، م. ر. و رامشگر، ر. (۱۳۹۲). نقش فعالیت‌های فرهنگی دانشگاه‌ها در توسعه فرهنگی جامعه. پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی، شماره ۷۶، ۱۶۹-۱۴۶.

یزدان پناه، ر.، بهیان، ش. و جهانبخش، ا. (۱۳۹۷). بررسی جامعه شناختی تأثیر سرمایه فرهنگی و ابعاد آن بر مقبولیت اجتماعی (مورد مطالعه: شهر تهران). مطالعات فرهنگ-ارتباطات، ۱۹ (۴۲)، ۲۴-۱.

- Andersen, I. G., & Jager, M. M. (2015). Cultural capital in context: Heterogeneous returns to cultural capital across schooling environments. *Social Science Research*, 50, 177-188.
- Ang, S., & Van Dyne, L. (2008). *Handbook of Cultural Intelligence: Theory, Measurement and Application*. New York: Routledge.
- Ang, S., Rockstuhl, T., & Tan, M. L. (2015). Cultural intelligence and competencies. *International encyclopedia of social & behavioral sciences*, 433-439.
- Aschaffenburg, K., & Maas, I. (1997). Cultural and educational careers: The dynamics of social reproduction. *American sociological review*, 62, 573-587.
- Bourdieu, P. (2011). The forms of capital. In: Sadovnik A. (ed.) *Sociology of Education: A Critical Reader*. 2nd edition. New York: Routledge.
- Cheadle, J. E. (2008). Educational investment, family context, and children's math and reading growth from kindergarten through the third grade. *Sociology of Education*, 81 (1), 1-31.
- De Graaf, N. D., De Graaf, P. M., & Kraaykamp, G. (2000). Parental cultural capital and educational attainment in the Netherlands: A refinement of the cultural capital perspective. *Sociology of education*, 73 (2), 92-111.
- Dumais, S. A. (2002). Cultural capital, gender, and school success: The role of habitus. *Sociology of education*, 75 (1), 44-68.
- Earley, P. C., & Ang, S. (2003). *Cultural intelligence: Individual interactions across cultures*. Stanford University Press.
- Gangadharappa, N. R., Acker, D. G., Chengappa, P. G., Ganesamoorthi, S., Kumar, S., Sajeev, M. V., & Shen, D. (2007). Social capital and ability to change among Indian farmers. Paper

- presented at the AIAEE: Proceedings of the 23rd Annual Meeting, May 20-24th, Polson, Montana.
- Giorgetti, F. M., Campbell, C., & Arsalan, A. (2017). Culture and education: looking back to culture through education. *International Journal of the History of Education*, 53 (1,2), 1-6.
- Henderson, S., Horne, M., Hills, R., & Kendall, E. (2018). Cultural competence in healthcare in the community: a concept analysis. *Health & social care in the community*, 26 (4), 590-603.
- Jager, M. M. (2011). Does cultural capital really affect academic achievement? New evidence from combined sibling and panel data. *Sociology of education*, 84 (4), 281-298.
- Jaeger, M. M., & Mollegaard, S. (2017). Cultural capital, teacher bias, and educational success: New evidence from monozygotic twins. *Social Science Research*, 65, 130-144.
- Jones, M. E., Cason, C. L., & Bond, M. L. (2004). Cultural attitudes, knowledge, and skills of a health workforce. *Journal of Transcultural Nursing*, 15 (4), 283-290.
- Kamorski, M. W. (2006). A study of the need for cross-cultural capability development in the members of the United States military. London: Waterstones.
- Molla, T., & Pham, L. (2019). Capital, capability and educational justice. *Policy futures in education*, 17 (5), 575-581.
- Onifade, F. N., & Bridges, L. (2018). Sister library cooperation: Inspiring cross-cultural capability for librarians. *IFLA journal*, 44 (1), 44-55.
- Peterson, B. (2004). *Cultural Intelligence: a Guide to Working with People from Other Cultures*. Yarmouth, ME: Intercultural Press.
- Segal, N., Kancewicz-Hoffman, N., & Landfester, U. (2013). Cultural literacy in Europe today. European Science Foundation, Science Policy Briefing, 1-16.
- Storberg, J. (2002). The evolution of capital theory: A critique of a theory of social capital and implications for HRD. *Human Resource Development Review*, 1 (4), 468-499.
- Sullivan, A. (2001). Cultural capital and educational attainment. *Sociology*, 35 (4), 893-912.
- West, R., Wrigley, S., Mills, K., Taylor, K., Rowland, D., & Creedy, D. K. (2017). Development of a First Peoples-led cultural capability measurement tool: A pilot study with midwifery students. *Women and Birth*, 30 (3), 236-244.
- Woods M. D. (2004). Cultivating cultural competence in agricultural education through community-based service-learning. *Journal of Agricultural Education*, 45 (1), 1020.
- Zumbo, B. D., Gadermann, A. M., & Zeisser, C. (2007). Ordinal versions of coefficients alpha and theta for likert rating scales. *Journal of Modern Applied Statistical Methods*, 6, 21-29.

Effect of Cultural Capability on Cultural Capital from the View of Agricultural Students, University of Zanjan

B. Ranjbar¹, A. Naeimi², and F. Nahavandian¹

1- M.Sc. Student, Department of Agricultural Extension, Communication and Rural Development, University of Zanjan.

2- Assistant Professor, Department of Agricultural Extension, Communication and Rural Development, University of Zanjan.

Abstract

Given the rapid changes in this century, the agricultural education system, in addition to the educational and technical aspects, must assist students and other stakeholders in acquiring cultural and social skills and abilities. So, the purpose of this applied research was to analyze the effects of cultural capability on cultural capital among agricultural students at the University of Zanjan. This quantitative research in terms of data collection and analysis is a field study and in terms of the possibility and ability to control variables, is a causal-relational research. The statistical population of the study was 1023 person of agricultural students studying at the University of Zanjan in the academic year 2018-2019 (N=1023). The sample size determined via Krejcie and Morgan's table (n=284). The sampling method was proportional stratified random sampling. The research instrument was a questionnaire. The face and content validity of the questionnaire was confirmed by a panel of agricultural extension and education experts. The reliability of the questionnaire was confirmed by calculating the ordinal theta between 0.74 to 0.94 and composite reliability between 0.72 to 0.97. SPSS software and structural equation modeling methods in AMOS software were used to process the data. Descriptive findings showed that the cultural capability of students was at a moderate level (3.18 out of 5) and their cultural capital was calculated lower than average (2.85 out of 5). The results of the structural model showed that according to the viewpoint of students, the cultural capability has a significant and positive effect on the cultural capital. Also, the cultural intelligence and skills of students have a positive and significant effect on cultural capital and the structural model analysis showed that cultural capability can explain 28% of students' cultural capital changes.

Index Terms: cultural capability, cultural capital, higher education, agricultural students.

Corresponding Author: A. Naeimi

Email: a.naeimi@znu.ac.ir

Received: 27/10/2019

Accepted: 18/03/2020